

วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จัดทำขึ้นโดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และงานวิจัยรวมทั้งความเห็นและทรรศนะด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นวารสารราย 4 เดือน กำหนดเผยแพร่ในเดือนเมษายน สิงหาคม ธันวาคม.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ สมชัย บวรกิตติ	ราชบัณฑิต สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา
	นายแพทย์สมฤกษ์ จึงสมาน	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
บรรณาธิการบริหาร	นายแพทย์เทวัญ ธาณรัตน์	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
	นายสมศักดิ์ กริษฐ์	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
บรรณาธิการ	นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์	สำนักพัฒนาการคุ้มครองการวิจัยในมนุษย์
บรรณาธิการรอง	ดร.เภสัชกรหญิงอัญชลี จูฑะพุทธิ	นักวิชาการด้านเภสัชศาสตร์
	ดร.รัชนี้ จันทรเกษ	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
	ดร.นพ.สุรคเมธ มหาศิริมงคล	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
	ดร.เภสัชกรหญิงดวงแก้ว ปัญญาภู	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงจิราพร ลิ้มปานานนท์	หน่วยปฏิบัติการวิจัยเภสัชศาสตร์สังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ สิริะพันธ์	นักวิชาการด้านสาธารณสุข
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรสนั่น คุณธีรสกุล	นักวิชาการเภสัชศาสตร์และการแพทย์แผนไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรธงชัย สุขแสวด	คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ประวิทย์ อัครเสริณนท์	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
นายแพทย์ประพจน์ เมตราภาค	นักวิชาการด้านเวชศาสตร์ชุมชนและด้านศัลยกรรมกระดูก
ดร.อุษา กิลินหอม	นักวิชาการด้านชีววิทยา
เภสัชกรหญิงเย็นจิตร์ เตชะดำรงสิน	คลินิกการประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว
นางสาวจุจินา อรรถธิษฐ	นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข
ดร.เภสัชกรยศศักดิ์ ตันติปัญญา	นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาการแพทย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุสุมา ศรียากุล	วิทยาลัยแพทยศาสตร์นานาชาติจุฬาภรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ดร.เภสัชกรหญิงมณฑกา ธีรชัยสกุล	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ดร.เภสัชกรหญิงสุภัทรา รังสิมาการ	นักวิชาการด้านเภสัชศาสตร์
ดร.เภสัชกรหญิงผกากรอง ขวัญข้าว	โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.แพทย์หญิงสมบุรณ์ เกียรติสินนท์	วิทยาลัยแพทยศาสตร์นานาชาติจุฬาภรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรชยันต์ พิเชียรสุนทร	วิทยาลัยการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ธวัชชัย กมลธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ทวี เลหาพันธ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งยง เทาประเสริฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงศรีจันทร์ พรจิราศิลป์
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงนพมาศ สุนทรเจริญนนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ วิวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงพานิ ศิริสะอาด
รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย อึ้งพินิจพงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ศุภนิมิต ทีฆชอุณหเถียร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา โอศิริ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวลีย์ วรคุณพิเศษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีวัฒนา ทรงจิตสมบุรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลี สิทธิเกรียงไกร
เภสัชกรหญิงปราณี ชวลิตธำรง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษฐ เวชวิฐาน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณกุล ตั้งสุขฤทัย
นายนิรันดร์ ทิมา
นายภาณุพงษ์ พนมวัน

นายแพทย์ประพันธ์ พงศ์คณิตานนท์
นายแพทย์ศุภมิตร ชุณหสัทธิวัฒน์
นายกวี คงภักดีพงษ์
แพทย์อายุรเวชจรูญเดช อุตัยวิทยารัตน์
นายแพทย์ธวัช บุรณถาวรสม
นางสาวณีย์ กุลสมบุรณ์
นายแพทย์จักราวุธ เผือกคง
นายแพทย์กุลณิต วนรัตน์
ดร.เภสัชกรปรีชา หนูทิม
นางสาวปาริณัฐ สุขสุทธิ์
แพทย์แผนไทยประยุกต์มาลา สร้อยสำโรง
แพทย์แผนไทยประยุกต์สมชาย ช้างแก้วมณี

ฝ่ายจัดการวารสาร

สุนิสา หลีหมุด รสนรินทร์ ไพฑูรย์

ออกแบบปกหลังโดย

กลุ่มงานสื่อสารองค์กร กองวิชาการและแผนงาน

วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
นักวิชาการ ด้านเภสัชกรรม และการแพทย์พื้นบ้าน
คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
คณะกรรมการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา
คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นักวิชาการด้านสมุนไพร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร
วิทยาลัยแพทยศาสตร์นานาชาติจุฬาภรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นักวิชาการด้านสาธารณสุข
นักวิชาการด้านสถิติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
ศูนย์สรีนทรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
นักเชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิกรมควบคุมโรค
สถาบันโยคะวิชาการ
แพทย์อายุรเวช
นักวิชาการด้านการแพทย์แผนจีน
นักวิชาการด้านการแพทย์พื้นบ้านไทย
นายแพทย์เชี่ยวชาญ
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

Journal of Thai Traditional & Alternative Medicine is owned by the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine, Ministry of Public Health for the presentation of research works and technical papers on traditional Thai medicine, indigenous medicine and alternative medicine. The journal is published every four months and will be issued on April, August and December.

Editorial Board

Advisors	Somchai Bovornkitti Somlerk Jeungsmarn	Contributor, Academy of Science, The Royal Institute Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Executive Editor	Tewan Thaneerat Somsak Kreechai	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Editor	Vichai Chokevivat	Institute for the Development of Human Research Protections
Associate Editors	Anchalee Chuthaputti Rutchanee Chantraket Surakameth Mahasirimongkol Duangkaew Panyaphu	Technical Officer Specialist in Pharmacy Department of Thai Traditional and Alternative Medicine Department of Thai Traditional and Alternative Medicine Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

Members

Jiraporn Limpananont Prasit Leerapan Sanan Subhadhirasakul Thongchai Sooksawate Pravit Akarasereenont Prapoj Petrakard Usa Klinhom Yenchit Techadamrongsin Rujinart Adthasit Yongsak Tantipidok Kusuma Sriyakul Monthaka Teerachaisakul Supattra Runagsimakan Pakakrong Kwankhao	Chair of the Pharmacy Council of Thailand Technical Officer Specialist in Public Health Pharmaceutical Sciences and Thai Traditional Medicine Faculty of Pharmaceutical Sciences, Chulalongkorn University Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University Community Medicine Specialist Biologist Huachiew Traditional Chinese Medicine Hospital Social and Human Scholars Society and Health Institute Chulabhorn International College of Medicine, Thammasat University Department of Thai Traditional and Alternative Medicine Technical Officer Specialist in Pharmacy Chao Phya Abhaibhubejhr Hospital, Prachinburi
---	--

Reviewers

Somboon Kiettinun Chayan Pichaensoonthon	Chulabhorn International College of Medicine, Thammasat University Alternative Medical College, Chandrakasem Rajabhat University
---	---

Thavatchai Kamoltham

College of Allied Health Sciences, Saun Sunandha Rajabhat University

Tawee Laohapan

Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

Yingyong Taoprasert

School of Traditional and Alternative Medicine, Chiang Rai Rajabhat University

Srichan Phornchirasilp

Faculty of Pharmaceutical Sciences, Mahidol University

Noppamas Soonthornchalernnont

Faculty of Pharmaceutical Sciences, Mahidol University

Chanpen Wiwat

Faculty of Pharmaceutical Sciences, Mahidol University

Panee Sirisa-ard

Technical Officer Specialist in Pharmacy and Ethnomedicine

Wichai Eungpinichpong

Faculty of Associated Medical Science, Khon Kaen University

Supanimit Teekachunhatean

Faculty of Medicine, Chiang Mai University

Sunanta Osiri

Faculty of Abhaibhubejhr Thai Traditional Medicine, Burapha University

Suwalee Worakhunpiset

Faculty of Tropical Medicine, Mahidol University

Sriwattana Songchitsomboon

Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University

Malee Sittikreangkrai

Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University

Pranee Chavalittumrong

Technical Officer Specialist in Herbs

Pichet Wechvithan

Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus

Parunkul Tungsukruthai

Chulabhorn International College of Medicine, Thammasat University

Narintr Tima

Technical Officer Specialist in Public Health

Phanupong Panomwan

Technical Officer Specialist in Statistics,

Office of the Education Council, Ministry of Education

Prapan Pongkanitanont

Sirindhorn National Medical Rehabilitation Centre

Supamit Choonsootthiwat

Epidemiologist Expert, Department of Disease Control

Kawee Kongpakdeepong

Thaiyoga Institute

Teeradech Uthaiwitayarat

Ayurvedic Doctor

Tawach Buranathawornsom

Technical Officer Specialist in Chinese Medicine

Saowanee Kulsomboon

Thai Indigenous Medicine Scholars

Jagravudh Puangkong

Medical Physician, Expert Level

Kulthanit Wanaratna

Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

Preecha Nootim

Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

Paranat Suksut

Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

Mala Soisamrong

Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

Somchai Changkaeomane

Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

Journal Administrator

Sunisa Leemud

Rossarin Paithoon

Back cover design by

Corporate Communications subdivision, Technical and Planning Division